

DOG stimuleert praktijkonderzoek

Initiatieven van de Dalton Onderzoeksgroep

Vera Otten-Binnerts

Vera Otten-Binnerts is daltonopleider, onderzoeker bij het lectoraat Vernieuwingsonderwijs en lid van het Algemeen Bestuur van de NDV.

In september 2018 vond de eerste bijeenkomst plaats van de Dalton Onderzoeksgroep (DOG). Inmiddels zijn we een jaar en daarmee 5 bijeenkomsten verder... Wat is en doet de Dalton Onderzoeksgroep eigenlijk?

De Dalton Onderzoeksgroep (DOG) is een op kennis gericht platform waarin daltonprofessionals van en met elkaar leren en met elkaar reflecteren hoe onderzoek het daltononderwijs kan verbeteren. Hierin participeren docenten die werkzaam zijn op dalton-scholen uit het Voortgezet Onderwijs, leraren uit het Primair Onderwijs en daltonopleiders.

De DOG treedt op als de verbindende schakel tussen onderzoek, de praktijk van het daltononderwijs en leraren. De doelstelling van de DOG is tweeledig: (1) Daltonprofessionals informeren over onderzoek naar

daltononderwijs en (2) aanscherpen van de onderwijsvisie en het verbeteren van de daltononderwijspraktijk. Het informeren bereiken we door regelmatig gezamenlijk inhoudelijke bijdragen (blogs/artikelen) te publiceren op de website van de Nederlandse Daltonvereniging en in DaltonVisie. Het aanscherpen en verbeteren doen we door zelf samen onderzoek op te zetten en uit te voeren. Hieronder een greep uit de onderwerpen en onderzoeken die o.a. zijn besproken tijdens de DOG-bijeenkomsten.

Daltonidentiteit

Tijdens de bijeenkomst van de DOG op 19 december 2018 bij de Helen Parkhurstschool te Almere heeft Karel Hermans een inspirerende bijdrage geleverd over het onderzoek dat hij op deze school naar daltonidentiteit heeft gedaan.

In dit waarderende onderzoek heeft Hermans aan de hand van de verhalen van de docenten, MT-leden, leerlingen en een ouder een leergeschiedenis geconstrueerd. Vanuit de theorie van Dupont wordt het tonen van identiteit in de geschiedenis van de daltonschool Helen Parkhurst geduid. Het doel van het onderzoek is om het gesprek over daltononderwijs in de school nieuw leven in te blazen, om "HP Wijzer" te worden.

Spelling

Dolf Janson heeft ons in maart 2019 meegenomen in de leerpsychologische principes, het proces van leren spellen en de taalkundige basis. Daarbij stipte hij een aantal aandachtspunten aan die van wezenlijk belang zijn voor het goed neerzetten van het spellingsonderwijs: niet voortdurend 'toetsen', sfeer van 'samen leren' creëren, doelgericht oefenen door elke leerling, toepassing verwachten (spellinggeweten), in het lokaal woorden, zinnen en plaatjes en leerlingen bedenken dictées. Daarbij behoort verschil maken naar type doel / fase, moeilijkheidsgraad categorieën (complexiteit/herkomst), frequentie van woorden, hoeveelheid (bv. aantal nieuwe categorieën), behoefte aan instructie, behoefte aan oefentijd, rol t.o.v. anderen. Spelling leer je voor het dagelijks gebruik

(buiten de spellinglessen). Resultaat (opbrengst) is niet: goede toetsen. Resultaat is wel: weinig fouten in eigen teksten.

Leren samenwerken

Samenwerken is niet iets wat je zomaar even doet. Kinderen leren niet vanzelf samenwerken. Alja de Lange-Verkerk presenteerde haar praktijkonderzoek gericht op samenwerken. Zij heeft met haar onderzoek gekeken welke vorm van samenwerken het meest voorkomt, het gebruik van meta-cognitieve vaardigheden door leerlingen tijdens het samenwerken, en de expliciete instructie gegeven door leraren voor het aanleren en inzetten van meta-cognitieve vaardigheden. Zij geeft aan dat kinderen eerst vaardigheden aangeleerd zouden moeten krijgen die nodig zijn om te kunnen samenwerken, om daarna effectief samenwerkend te kunnen leren. Alja heeft naar aanleiding van haar onderzoek naar samenwerken een aanzet gegeven, voor het aanleren van deze vaardigheden, die aansluit bij de aanpak van iSelf -> we-Self.

In DaltonVisie van juni 2019, jaargang 7, nummer 4, is het onderzoek van Alja gepubliceerd.

Onderzoek naar de goede daltonschool

Het onderzoek dat bij elke bijeenkomst centraal heeft gestaan is het onderzoek naar daltonscholen die excelleren op het gebied van dalton. De vragen die hierbij centraal staan zijn: Wat maakt een daltonschool een goede daltonschool? en Wat zijn de kenmerken van een goede daltonschool?

Bijeenkomsten schooljaar 2019-2020:

- 26 september 2019 locatie ODB De Branink in Laren (gld)
- 21 november 2019 locatie RSG de Borgen in Roden
- 30 januari 2020 locatie wordt nog nader bepaald
- 16 april 2020 locatie wordt nog nader bepaald
- 4 juni 2020 locatie Saxion Deventer

Iedereen die verbonden is met het daltononderwijs is van harte welkom bij deze bijeenkomsten.

Aanmelden, meer informatie? Neem contact op met Vera Otten-Binnerts, v.m.otten@saxion.nl.

Of kijk op:

<https://www.saxion.nl/onderzoek/meer-onderzoek/vernieuwingsonderwijs/dalton>. Hier zijn ook de onderzoeken geplaatst die zijn uitgevoerd door leden van de DOG.

Foto's bijeenkomst 2 december 2018 Helen Parkhurst Almere.

Beeld: auteur

Een van de doelstellingen van de Nederlandse Daltonvereniging (NDV) is het waarborgen van de kwaliteit van de daltonscholen. Daarvoor zijn visiteurs aangesteld. Visiteurs hebben het regelmatig over een 'gevoel' als je bij een daltonschool binnenloopt. Ze zeggen dat je het kunt voelen wanneer de school 'Dalton ademt'. Maar wat is dat dan, waaraan kun je dat meten? Om welke kenmerken gaat dat dan? Wat maakt nu een daltonschool een 'excellente' daltonschool en aan welke kenmerken kun je zien dat een daltonschool excelleert op dalton? We willen dit graag meetbaar maken voor docenten, schoolleiders en visiteurs van de Nederlandse Daltonvereniging, zodat zij met deze kennis de kwaliteit van daltonscholen beter kunnen waarborgen. Docenten en schoolleiders kunnen dit in de praktijk tot uitvoer brengen. Visiteurs kunnen gericht kijken tijdens visitaties naar het daltononderwijs op de scholen en mede daarop gericht hun aanbevelingen geven aan de docenten en schoolleiders.

In samenwerking met de leden van de DOG zijn inmiddels de meetinstrumenten bepaald, vormgegeven en diverse keren aangescherpt. Hele waardevolle discussies zijn gevoerd omtrent betekenissen, visie op onderzoek, visie op dalton etcetera. Super interessant! Tijdens de bijeenkomst op 21 november wordt de laatste hand gelegd aan de instrumenten en het verder uitzetten van het onderzoek. In de maanden januari tot en met april 2020 zal de dataverzameling op de scholen plaatsvinden, uitgevoerd door onder andere leden van de DOG.